

תזכיר חוק

א. שם החוק המוצע

חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס'...)(קרנות סל), התשע"ו – 2016.

ב. מטרת החוק המוצע והצורך בו

בשנת 2000 החלו תאגידים פרטיים להנפיק לציבור מכשירים פיננסיים חדשים מסוג "תעודות סל", כניירות ערך מסוג תעודות התחייבות. תעודת הסל מונפקת באמצעות חברה פרטית ייעודית על פי תשקיף אשר קיבל את היתר הרשות לניירות ערך (להלן – הרשות) לפי חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 (להלן – חוק ניירות ערך).

תעודת הסל נסחרת בבורסה, ומעניקה למחזיק בה זכות לקבל מאת מנפיק התעודה, את תשואת הנכס הנעקב על ידה בהתאם לנוסחת המרה. התחייבות זו מגלמת בחובה לציבור המחזיקים בתעודות, סיכון אשראי מובנה, במקרה שבו מנהל תעודת הסל לא יעמוד בהתחייבותו על פי נוסחת ההמרה של התעודה. התממשות סיכון כאמור בתעודה כלשהי, עלולה להוביל לפדיונות בתעודות רבות נוספות וכפועל יוצא מכך למכירת נכסים בהיקף גדול בבורסה, מהלך בעל השלכה שלילית רחבה על שוק ההון בישראל.

לאור העובדה כי מנפיקי תעודות הסל מאוגדים כחברות פרטיות ומציעים לציבור תעודות התחייבות לפי הוראות חוק ניירות ערך, הרי שלפי סעיף 2 לחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד - 1994 (להלן – החוק), הקובע כי החוק לא יחול על הסדר המוסדר לפי דין אחר, החוק לא חל עליהן.

כך שבעוד שבעת חקיקת החוק, הכוונה היתה כי הצעתם בישראל של מכשירים פיננסיים שמטרתם השקעה משותפת של הציבור בשוק ההון תהיה מרוכזת במסגרת מפקחת תחת החוק (או תחת מערכת מסדירה ייעודית אחרת, כמו למשל בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 ודיני הבנקאות), תחום תעודות הסל יצא מגדר תחולת החוק. ובעוד שהסדרת תחום קרנות הנאמנות מכוח החוק, הינה הסדרה מפורטת, הכוללת סמכויות פיקוח על כלל היבטי הפעילות, תעודות הסל, המהוות כאמור מכשיר פיננסי תחליפי, כפופות לאסדרה ולפיקוח מכוח חוק ניירות ערך, המתמקד בהיבט הגילוי. במציאות האמורה נוצר פער (ארביטראז') רגולטורי בין מוצרי השקעה הדומים מאד באפיונם ובמטרות ההשקעה בהם.

לאור האמור, מטרת החוק המוצע הינה הקמת בסיס חקיקתי לקרן נאמנות מסוג חדש – "קרן סל", דבר שיאפשר, את הפיכת תעודות הסל הקיימות כיום, לקרנות נאמנות, והסדרת תחום תעודות הסל תחת חוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994 (להלן – החוק). בדרך זו יפחתו הסיכונים המערכתיים הגלומים בפעילות חברות תעודות הסל.

ג. עיקרי החוק המוצע

מוצע לתקן את סעיף התחולה של החוק, ולהחיל אותו על תעודות הסל ותעודות על

מטבע (להלן – תעודות סל), כך שייסגר הפער הרגולטורי הקיים כיום בין פעילות תעודות הסל לבין פעילות קרנות הנאמנות, אשר על אף העובדה שהן פעילויות דומות של ניהול כספי אחרים, הן מוסדרות מכוח חוקים שונים וקיימים ביניהם הבדלי אסדרה משמעותיים. בנוסף, מוצע להסמיך את הרשות להעניק פטור להסדר מסוים אשר בהתאם למאפייניו אינו מתאים לתחולת החוק.

במקביל מוצע להניח את התשתית המשפטית להקמתו של מוצר השקעה חדש, קרן נאמנות מסוג "קרן סל", הדומה לקרנות נאמנות נסחרות (ETF) המקובלות במדינות רבות בעולם. מוצע להסמיך את שר האוצר לקבוע כי הוראות החוק יחולו על קרנות סל בשינויים המתחייבים מאופיין הייחודי של קרנות אלו, וכן לתקן הוראות שונות בחוק הנוגעות לקרנות נאמנות סגורות.

ד. לתיקונים המוצעים לא צפויה השפעה על תקציב המדינה.

ה. לתיקונים המוצעים לא צפויה השפעה על ההיבט המנהלי והתקן במשרד האוצר.

ו. **מצ"ב נוסח החוק המוצע.**

הצעת חוק מטעם הממשלה:

הצעת חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' ____) (קרנות סל), התשע"ו-2016

- תיקון סעיף 1 1. בסעיף 1 לחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994 (להלן – החוק העיקרי), אחרי ההגדרה "קרן ייחודית" יבוא:
- "קרן מחקה" – קרן שבמדיניות ההשקעות שלה נקבע כי ייעודה השגת תוצאות הנגזרות משיעור השינוי במחיר מדד או סחורה;
- "קרן סל" – קרן מחקה, סגורה, אשר נקבע בהסכם הקרן כי היא קרן סל";.
- תיקון סעיף 2 2. בסעיף 2 לחוק העיקרי –
- (1) בסעיף קטן (א), אחרי "שאינו מוסדר על פי דין אחר", יבוא "ולרבות תעודות סל ותעודות על מטבע, כהגדרתן בתקנון הבורסה כנוסחו ערב תחילת חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' ____), התשע"ו-2016¹ (להלן – תעודות סל);".
- (2) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:
- "(ג) הרשות רשאית לפטור הסדר מהוראות לפי חוק זה, כולן או חלקן, אם מצאה כי נכון לעשות כן בשים לב למאפייני ההסדר ובכלל זה אופי הפעילות והיקפה, מטרת ההסדר, האופן בו מוצג ההסדר, מקורות הכנסותיו, הנכסים המוחזקים בידו, מספר המשקיעים ומאפייניהם; נתנה הרשות פטור לפי סעיף קטן זה, תפרסם את הנימוקים למתן הפטור ואת התנאים שקבעה, באתר האינטרנט של הרשות".
- הוספת סעיף 3א 3. אחרי סעיף 3 לחוק העיקרי יבוא:
- "3א הוראות (א) שר האוצר רשאי לקבוע כי הוראות החוק, כולן או לעניין קרן מקצתן, יחולו על קרן סל ועל קרן מחקה פתוחה, בשינויים סל הנובעים ממאפייני פעילות קרן כאמור ומאופן ניהולה, ולהתנות שינויים כאמור בתנאים.

¹ יתווסף כשיתפרסם

(ב) נוסף על האמור בסעיף קטן (א), רשאי שר האוצר לקבוע כי הוראות החלות על קרן פתוחה יחולו גם על קרן סל.

(ג) קבע השר כאמור בסעיפים קטנים (א) או (ב) ביחס להוראה מהוראות החוק שהפרתה מופיעה בתוספת הראשונה, יקראו את ההפרה בשינויים המחוייבים הנובעים מהוראות השר.

(ד) הרשות רשאית לקבוע הוראות לעניין פרטים שיציין מנהל הקרן בתשקיף של קרן סל ושל קרן מחקה שתהפוך לקרן סל לפי סעיף 102(ה), דוחות שיש להגיש ביחס לקרן סל וביחס לקרן מחקה פתוחה ההופכת לקרן סל ופרטים שייכללו בדוחות שיש להגיש ביחס לקרנות כאמור."

תיקון סעיף 23 4. בסעיף 23 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ד) יבוא :

"(ה) בסעיף זה, "מנהל קרן אחר" - למעט מנהל קרן אחר שהוא חברה השולטת במנהל הקרן או חברה שבשליטת חברה כאמור."

תיקון סעיף 25 5. בסעיף 25 לחוק העיקרי, במקום ס"ק (א) יבוא :

"(א) הצעה לציבור של יחידות, לרבות הקצאת יחידות של קרן סגורה לקרן לפי סעיף 57, ייעשו על פי תשקיף שהרשות התירה את פרסומו.
(1א) יראו הקצאת יחידות של הקרן לקרן, שנעשתה במהלך התקופה להגשת הזמנות ליחידות המוצעות בתשקיף, כהקצאה שנעשתה על פי תשקיף."

תיקון סעיף 50 6. בסעיף 50 לחוק העיקרי, במקום סעיף קטן (ג), יבוא :

"(ג) שר האוצר רשאי לקבוע כי מנהל קרן סגורה יוסיף על מחיר יחידה או ינכה ממחיר הפידיון עמלה אשר תשולם לקרן, בהתאם לשיעורים שקבע השר לפי סוגי קרנות שתקבע הרשות."

תיקון סעיף 54 א 7. בסעיף 54 א לחוק העיקרי, אחרי "היחידות שהוצעו למזמינים"; יבוא "הרשות רשאית לקבוע סכום או שיעור מירביים להזמנת יחידות הקרן לשם הבטחת עמידת הקרן במדיניות ההשקעות שלה ושמירה על תקינות המסחר."

תיקון סעיף 56 8. בסעיף 56 לחוק העיקרי, בסעיף קטן (ז), אחרי "או שאינו רשאי לפדות", יבוא "הרשות רשאית לקבוע סכום או שיעור מירביים להוראה לפדיון יחידות הקרן לשם הבטחת עמידת הקרן במדיניות ההשקעות שלה ושמירה על תקינות המסחר."

תיקון סעיף 57 9. בסעיף 57 לחוק העיקרי -

(1) האמור בו יסומן (ב) ולפניו יבוא :

"(א) על אף האמור בסעיפים 53(א), 56(א1) ו-58, רשאי שר האוצר לקבוע מקרים ותנאים שבהם רשאי מנהל קרן להקצות יחידות של קרן סגורה לקרן ללא תמורה, ובלבד שקיבל את אישור הבורסה לרישומן למסחר (להלן – יחידות רדומות) ; כל עוד מוחזקות יחידות רדומות בקרן, הן לא יקנו זכויות כלשהן ולא יובאו במניין יחידות הקרן. קבע שר האוצר כאמור, רשאי הוא לקבוע כי יחידה שתיפדה לא תתבטל אלא תהפוך ליחידה רדומה, וכן הוראות לעניין חישוב מחירן של יחידות רדומות."

(2) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא :

"(ג) שר האוצר רשאי לקבוע הוראות נוספות לשם הבטחת הסחירות ביחידות הקרן."

תיקון סעיף 59 10. בסעיף 59 לחוק העיקרי האמור בו יסומן (א) ואחריו יבוא :

"(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאית הרשות, אם מצאה כי התקיימו נסיבות מיוחדות המצדיקות הסדרה זמנית כדי להבטיח את התנהלותם התקינה של מנהלי הקרנות, או לשם השמירה על עניינו של ציבור המשקיעים, לאסור על מנהלי קרנות לקנות ולהחזיק בעד הקרנות שבניהולם נכסים שקבע שר האוצר בתקנות לפי סעיף קטן (א) או להתיר קנייה והחזקה של נכסים נוספים על אלה שנקבעו כאמור, וכן להורות על תנאים לקנייה ולהחזקה של נכסים כאמור."

(ג) הוראת הרשות לפי סעיף קטן (ב) תהיה לתקופה שתסתיים לא יאוחר מהמועד שבו חדלו להתקיים הנסיבות המיוחדות שבשלהן נדרשה ההסדרה הזמנית כאמור באותו סעיף קטן (בסעיף קטן זה – הנסיבות המיוחדות), או בתום שנתיים ממועד הוראת הרשות, לפי המוקדם; ואולם, אם חלפו שנתיים ממועד הוראת הרשות לפי סעיף קטן (ב) ולא חדלו להתקיים הנסיבות המיוחדות, רשאית הרשות, באישור שר האוצר, להאריך את תוקפה של ההוראה לתקופה נוספת שלא תעלה על שנה או עד למועד שבו יחדלו להתקיים הנסיבות המיוחדות, לפי המוקדם. הרשות תפרסם באתר האינטרנט שלה, טיוטה של ההוראה לפי סעיף קטן (ב) להערות ציבור למשך זמן סביר טרם קביעתה.

(ד) קבעה הרשות נכסים נוספים שמותר לקנות ולהחזיק בקרן כאמור בסעיף זה, רשאית היא לקבוע את אופן חישוב שווים בהתחשב בהוראות שקבע השר לפי סעיפים 43(ב) ו-50(ב), ככל שקבע."

תיקון סעיף 11. בסעיף 82(א) לחוק העיקרי, אחרי פסקה (6) יבוא :

"(7) תשלום או הטבה אחרת על ידי מנהל קרן למי שמחזיק יחידות של קרן שבניהולו בשיעור שלא יעלה על שיעור שכר מנהל הקרן, בהתאם לתנאים שקבע השר, דרך כלל או לסוגי קרנות."

הוספת סעיפים 12. אחרי סעיף 95 יבוא :

95א. מנהל קרן ינהל ביחס לכל קרן שהוא מנהל מרשם יחידות. "מרשם יחידות רישום 95ב. (א) יחידות קרן סגורה יירשמו על שם חברת רישומים, ואולם חברה לרישומים לא תיחשב לבעלת יחידות הקרן קרן סגורה והיחידות על שמה יהיו בבעלות מי שלזכותו רשומה יחידה אצל המפיץ.

(ב) במרשם היחידות בקרן סגורה יירשמו שם חברת הרישומים המחזיקה ביחידות, כמות היחידות שהיא מחזיקה, תוך ציון מספר היחידות מתוכן שהן יחידות רדומות, כמשמעותן בסעיף 57.

(ג) שר האוצר רשאי לקבוע פרטים נוספים על אלו המנויים בסעיף קטן (ב), שייכללו במרשם היחידות.

(ד) מנהל קרן סגורה יעדכן שינויים בנתונים שבמרשם היחידות בתום כל יום בו נודע לו עליהם וישמור את כל הרישומים שנרשמו במרשם לפי סעיף זה במשך שבע שנים לפחות.

(ה) מרשם היחידות יהיה ראייה לכאורה לנכונות הרשום בו.

תעודה 95ג. חברת רישומים זכאית לקבל ממנהל הקרן הסגורה תעודה לחברת המעידה על מספר היחידות הרשומות על שמה במרשם הרישומים היחידות.

13. תיקון סעיף 102 בסעיף 102 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ד), יבוא :

"(ה) מנהל קרן רשאי להפוך קרן מחקה פתוחה שבניהולו לקרן סל גם אם לא נתקיימו התנאים האמורים בסעיף זה ובלבד שפרסם תשקיף מעבר בהיתר הרשות, הגיש דוח על השינוי לרשות ולבורסה ושלח אותו לבעלי היחידות באופן האמור בסעיף 112א(ב); המועד שבו קרן מחקה תהיה לקרן סל כאמור לא יהיה מוקדם מארבעה עשר ימים לאחר שמנהל הקרן הגיש את הדוח כאמור."

14. תיקון סעיף 103 בסעיף 103 לחוק העיקרי, בפסקה (3), בסופה יבוא : "לענין זה, "קרן סגורה" – קרן סגורה שאינה קרן סל."

15. תיקון התוספת הראשונה לחוק העיקרי - בתוספת הראשונה

(א) בחלק א', אחרי פרט (10) יבוא :

"(10א) יצר יחידות בניגוד להוראות לפי סעיף 54א או פדה יחידות בניגוד להוראות לפי סעיף 56(ז);

(10ב) הפר הוראה מההוראות שקבעה הרשות לפי סעיף 3א(ד)".

(ב) בחלק ב', אחרי פרט (13), יבוא :

"(13א) לא פעל בעת פדיון יחידה כאמור בהוראות לפי סעיף 57(א), או הקצה יחידות לקרן, מבלי שהתקיימו התנאים שקבע השר לפי סעיף זה ;

(13ב) הפר הוראות שקבע השר לשם הבטחת הסחירות ביחידות הקרן לפי סעיף 57(ג);".

- תיקון חוק הסדרת 16. בחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות
- התשנ"ה-1995² (להלן – חוק הייעוץ) בסעיף 4(ג)(3) ברישה, אחרי "ליחידות של קרן פתוחה" יבוא " וקרן סל".
- תחילה 17. (א) תחילתו של חוק זה מיום כניסתו לתוקף של תקנות מכוח סעיף 3א לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 3 לחוק זה, או ביום 1 באוקטובר 2017, לפי המאוחר.
- (ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), תחילתו של חוק זה לגבי תעודות סל שיהפכו ליחידות לפי סעיף 18(ד)(3) לחוק זה תהא במועדים שלא יקדמו ליום התחילה, שייקבעו על ידי הרשות לפי סוגי קרנות ויפורסמו באתר הרשות. המועד המאוחר מבין מועדים אלה לא יהיה מאוחר מיום 1 בינואר 2018 ובלבד שלא יקדם לתום שבעים וחמישה ימים מיום התחילה כאמור בסעיף קטן (א).
- הוראת מעבר 18. (א) בסעיף זה –
- "תעודות סל" – תעודות סל אשר הוחזקו ערב יום התחילה בידי הציבור ;
- "יום התחילה המאוחר" – יום התחילה שנקבע לקרן לפי סעיף 17(ב) לחוק זה.
- (ב) יושב ראש הרשות יעניק לחברה אשר הנפיקה תעודות סל, או לחברה שעבר יום התחילה שלטה בחברה כאמור, על פי בקשה שתוגש על ידה לא יאוחר מתום שלושים ימים מיום פרסום חוק זה, אישור לשמש מנהל קרן לפי סעיף 13 לחוק העיקרי, אם ראה שנתקיימו בה הוראות אותו סעיף, ולעניין זה לא יחולו הוראות סעיף קטן (א1) של הסעיף האמור ; הגישה החברה בקשה לאישור כאמור בתוך התקופה האמורה, תוכל לפעול כמנהל קרן החל מיום התחילה, ביחס לתעודות סל שהפכו ליחידות לפי סעיף קטן (ד)(3), יראו אותה, לעניין סעיף זה, עד להחלטת יושב ראש הרשות בבקשה האמורה, כמנהל קרן ויחולו לגביה הוראות החוק העיקרי החלות על מנהל כאמור.

² ס"ח התשנ"ה, עמ' 416 ; התשע"ו, עמ' 691.

(ג) יושב ראש הרשות יעניק לחברה ששימשה ערב יום התחילה נאמן למחזיקים בתעודות סל, על פי בקשתה שתוגש על ידה לא יאוחר מתום שלושים ימים מיום פרסום חוק זה, אישור לשמש נאמן לקרן לפי סעיף 9 לחוק העיקרי, אם ראה שנתקיימו בה הוראות אותו סעיף, ולא יחולו לעניין זה הוראות סעיף קטן (א1) של הסעיף האמור; הגישה החברה בקשה לאישור כאמור בתוך התקופה האמורה, תוכל לפעול כנאמן לקרן שיחידותיה הפכו מתעודות סל ליחידות כאמור, יראו אותה, לעניין סעיף זה, עד להחלטת יושב ראש הרשות בבקשה האמורה, כנאמן, ויחולו לגביה הוראות החוק העיקרי החלות על נאמן כאמור.

(ד) נחתם הסכם קרן לפי הוראות סעיף 5 לחוק העיקרי, ביחס לתעודות סל, יחולו ביום התחילה אלה:

(1) יפקע תוקפו של שטר הנאמנות שנחתם לגבי תעודות הסל מבלי שתידרש לצורך כך הסכמת המחזיקים בהן, ולא יראו בביטול ההתחייבויות שהיו בתוקף ערב יום התחילה או בשינוין, ככל שהביטול או השינוי כאמור נדרש לפי הוראות חוק זה, משום פגיעה בזכויות המחזיקים בתעודות הסל.

(2) נכסי החברה אשר הנפיקה את תעודת הסל, בשווי התחייבויותיה למחזיקים בתעודות הסל ערב יום התחילה, יוקנו לנאמן; לעניין זה, "נכס" – לרבות התחייבות.

(3) כל תעודת סל תהיה ליחידה של קרן סל או ליחידה של קרן פתוחה בהתאם להודעת מנהל הקרן כאמור בסעיף קטן (ו), לתנאים שקבעה הרשות ובאופן שקבעה ורישום תעודות הסל שיהיו ליחידות של קרן כאמור יעודכן בהתאם; לעניין זה – "רישום היחידות" – בבורסה, במסלקת הבורסה ואצל המפיצים.

(ה) הסכם כאמור בסעיף קטן (ד) ייחתם עם החברה ששימשה ערב יום התחילה המאוחר כנאמן לתעודות הסל שהיו ליחידות של קרן כאמור בסעיף קטן (ד)(3), אלא אם כן החברה ויתרה על זכותה להתקשר בהסכם כאמור.

(ו) שישים ימים קודם למועד החתימה על הסכם הקרן תגיש החברה שהנפיקה את תעודת הסל, לרשות ולבורסה, הודעה בדבר כוונתה להפוך את תעודת הסל ליחידה של קרן פתוחה או ליחידה של קרן סל, ועד הפיכת התעודה ליחידה כאמור לא תנכה החברה כאמור עמלות בגין המרת התעודה.

- (ז) לא נחתם הסכם קרן ביחס לתעודות סל עד יום התחילה המאוחר, תיפדה התעודה ותמורת הפדיון תשולם למחזיק בה.
- (ח) תעודות סל שהיו ליחידות של קרן סל כאמור בסעיף קטן (ד)(3), אשר ערב יום התחילה המאוחר היו תעודות רדומות בהתאם לתשקיף ההנפקה, ואשר החזקתן לא הקנתה זכויות, יהיו ליחידות רדומות כמשמעותן בסעיף 57(א) לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 9 לחוק זה.
- (ט) על אף הוראות סעיף 13(ג) לחוק העיקרי, עובד של חברה אשר הנפיקה תעודות סל, שערב יום התחילה השתתף בקבלת החלטות שעניינן ניהול תיק ההשקעות של תעודת סל, ואינו בעל רישיון מנהל תיקים לפי חוק הייעוץ -
- (1) רשאי להוסיף לעשות כן אצל החברה או אצל חברה קשורה, שקיבלה אישור לפעול כמנהל קרן לפי סעיף קטן (ב);
- (2) רשאי להוסיף לעשות כן אצל כל מנהל קרן ביחס לניהול תיק השקעות של קרן מחקה, אם השתתף בקבלת החלטות כאמור אצל מנהל תעודת ההתחייבות במשך 12 חודשים רצופים שקדמו ליום התחילה.
- (י) החל מיום התחילה ועד למועד התחילה המאוחר, לא תיתן הרשות היתר להצעת יחידות של קרן סל או להצעת תעודות סל לציבור.
- (יא) הרשות רשאית לקבוע הוראות לעניין תשקיף הצעת יחידות של קרן ודוח שיידרש מנהל הקרן להגיש בשל הפיכת תעודות סל לקרן, כאמור בסעיף קטן (ד)(3), או הפיכת קרן מחקה פתוחה לקרן סל כאמור בסעיף 102(ה) לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 13 לחוק זה, ולעניין פרטים שייכללו בתשקיף ובדוח.
- (יב) לעניין סעיף 104א(ה) לחוק העיקרי, יראו קרן שהיתה ערב יום התחילה תעודת סל והפכה לקרן כאמור בסעיף קטן (ד)(3) וקרן מחקה פתוחה שהפכה לקרן סל בהתאם להוראות סעיף 102(ה), כקרן שיחידותיה הוצעו לראשונה לציבור במועד השינוי כאמור.
- (יג) על אף האמור בפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961³ (בסעיף זה - הפקודה), נחתם הסכם כאמור בסעיף קטן (ד) לגבי קרן שהיא קרן נאמנות פטורה, יחולו, בהתקיים השינויים המפורטים בסעיף קטן (ד), ההוראות להלן:

- (1) הפיכת תעודות סל ליחידה של קרן לפי סעיף קטן ד(3), לא תחשב מכירה. המחיר המקורי ויום הרכישה, של יחידה של קרן שמקורה בתעודות סל כאמור, יהיו המחיר המקורי ויום הרכישה של תעודות הסל שהוחלפה באותה יחידה של קרן ;
- (2) העברת נכסי החברה אשר הנפיקה את תעודות הסל לנאמן, כאמור בסעיף קטן ד(2), לא תחשב כמכירה ;
- (3) לא יראו את מחיקת התחייבויות החברה שהנפיקה את תעודות הסל, בעקבות פקיעת שטר הנאמנות כאמור בסעיף קטן ד(1), כהכנסה לעניין הפקודה ;
- (4) יתרת הוצאות ההנפקה תותר בניכוי בתקופת ההפחתה הנוותרת לצורך בירור ההכנסה החייבת של מנהל הקרן, גם אם מנהל הקרן איננו החברה אשר הנפיקה את תעודות הסל. יתרת הוצאות ההנפקה לא תותר בניכוי בחברה אשר הנפיקה את תעודות הסל ואינה מנהל הקרן.

בסעיף קטן זה –

"הכנסה", ו-"הכנסה חייבת" – כמשמעותם בסעיף 1 לפקודה ;

"מכירה", "מחיר מקורי", "יום רכישה", ו-"קרן נאמנות פטורה" – כמשמעותם בסעיף 88 לפקודה ;

"הוצאות ההנפקה" - הוצאות שהוצאו לצורך הנפקת תעודות הסל, אשר הפכו ליחידות בקרן המנוהלת על ידי מנהל הקרן ;

"יתרת הוצאות ההנפקה" – הוצאות ההנפקה אשר טרם הובאו בחשבון לצורך חישוב ההכנסה החייבת של החברה שהנפיקה את תעודות הסל בהתאם לפקודה ;

"תקופת ההפחתה הנוותרת" – התקופה שנוותרת להפחתת יתרת הוצאות ההנפקה לצורך בירור ההכנסה החייבת של מנהל הקרן בהתאם להוראות הפקודה.

התשע"ו _____

(2016 _____)

דברי הסבר

כללי בשנת 2000, החלו תאגידים פרטיים להנפיק לציבור מכשירים פיננסים חדשים מסוג

"תעודות סל", כניירות ערך מסוג תעודות התחייבות. תעודת הסל מונפקת באמצעות חברה פרטית ייעודית על פי תשקיף אשר קיבל את היתר הרשות לניירות ערך (להלן – הרשות) לפי חוק ניירות ערך.

תעודת הסל נסחרת בבורסה, ומעניקה למחזיק בה זכות לקבל מאת מנפיק התעודה, את תשואת הנכס הנעקב על ידה בהתאם לנוסחת המרה. כמו כן, למחזיק בתעודה נתונה הזכות להמרת התעודה בכל יום מסחר והמרה זו יכול שתתבצע בעין או בשווי כספי, בהתאם לתנאי התעודה. התחייבות זו מגלמת בחובה לציבור המחזיקים בתעודות סיכון אשראי מובנה, במקרה שבו מנהל תעודת הסל לא יעמוד בהתחייבותו על פי נוסחת ההמרה של התעודה. התממשות סיכון כאמור בתעודה כלשהי, עלולה להוביל לפדיונות בתעודות רבות נוספות, דבר המהווה סיכון יציבותי עבור מנהל תעודת הסל שעלול להיות בעל השלכה על ענף תעודות הסל בכללותו, וכפועל יוצא מכך למכירת נכסים בהיקף גדול בבורסה, שהינה בעלת השלכה על שוק ההון בישראל.

לאור העובדה כי מנפיקי תעודות הסל מאוגדים כחברות פרטיות ומציעים לציבור תעודות התחייבות לפי הוראות חוק ניירות ערך, הרי שלפי סעיף 2 לחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994 (להלן – החוק), הקובע כי החוק לא יחול על הסדר המוסדר לפי דין אחר, החוק לא חל עליהן.

כך שבעוד שבעת חקיקת החוק, הכוונה היתה כי הצעתם בישראל של מכשירים פיננסיים שמטרתם השקעה משותפת של הציבור בשוק ההון תהיה מרוכזת במסגרת מפקחת תחת החוק (או תחת מערכת מסדירה ייעודית אחרת, כמו למשל בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 ודיני הבנקאות), תחום תעודות הסל יצא מגדר תחולת החוק. ובעוד שהסדרת תחום קרנות הנאמנות מכוח החוק, הינה הסדרה מפורטת, הכוללת סמכויות פיקוח על כלל היבטי הפעילות, תעודות הסל, המהוות כאמור מכשיר פיננסי תחליפי, כפופות לאסדרה ולפיקוח מכוח חוק ניירות ערך, המתמקד בהיבט הגילוי. במציאות האמורה נוצר פער (ארביטראז') רגולטורי בין מוצרי השקעה הדומים מאד באפיונם ובמטרות ההשקעה בהם.

קיומה של רגולציה מוגבלת במכשיר פיננסי אחד ומוגברת באחר מובילה להבדלי עלויות בין המוצרים ולמצב לא רצוי שבו מנפיקים ייטו להנפיק מוצרים אשר הרגולציה המושתת עליהם פחותה, אולם הסיכון הגלום בהם למשקיעים עלול להיות גדול יותר. הפער הרגולטורי יחד עם הסיכון היציבותי והמערכתי הגלום בענף תעודות הסל היום הם אשר עומדים בבסיס ההצעה להסדרת תעודות הסל תחת חוק זה. עיקרו של חוק זה הוא כי תחום תעודות הסל, אשר בהתאם ללשון סעיף התחולה כיום אומנם מוסדר על ידי חוק ניירות ערך ומפוקח על פיו כמעט רק במישור הגילוי, יוסדר ויפוקח תחת חוק השקעות משותפות בנאמנות.

תיקון החוק מניח את התשתית החוקית להפיכת תעודות הסל מאיגרת חוב, היינו מוצר בעל רכיב התחייבותי, לקרן נאמנות שהינה מוצר של ניהול כספי אחרים באופן המיועד להשיג תוצאה מסויימת בהתאם למדיניות השקעות שנבחרה. כמו כן, תיקון החוק מניח את

התשתית החוקית עבור מכשיר קרן הסל, קרן נאמנות סגורה מחקה, שיחידותיה נסחרות בבורסה, הדומה במהותה למכשיר ה-ETF האמריקאי המקובל בעולם (Exchange Traded Fund). ה-ETF הינה קרן נאמנות נסחרת, העוקבת אחרי תשואת נכס בסיס. מדובר במוצר השקעה פסיבי, נזיל, נפוץ ומקובל בעולם לשם מעקב אחר מדדים וסחורות. ההנחה היא שמרבית תעודות הסל אשר תהפוכנה מכוח החוק המוצע לקרנות נאמנות, יהיו לקרנות סל. ככלל, קרן מחקה סגורה, הנסחרת בבורסה ניתנת להקים כבר כיום, ואולם הדבר לא נעשה בפועל. הניסיון מלמד שקרנות סגורות שהוצעו לציבור בישראל בעבר לא הצליחו. תכלית הסדרה זו היא, כאמור, לבסס תשתית משפטית לקביעת מאפיינים ייחודיים למכשיר שיהיה דומה במהותו למכשיר ה-ETF הנפוץ במדינות רבות בעולם, והמוגדר על פי הרגולציה האמריקאית כקרן פתוחה, תוך הפקת לקחים מאי הצלחתה של קרן סגורה בישראל בעבר, ולעומת זאת – הצלחת מכשיר ה-ETF. כחלק מהסדרים הייחודיים, יכול ויוחלו על מכשיר קרן הסל הסדרים הרלבנטיים כיום רק ביחס לקרן פתוחה. בנוסף, ייקבעו מנגנונים שמטרתם להבטיח שתהיה בו סחירות מספקת ושמחירו במסגרת המסחר בבורסה לא יתרחק משווי הנכסים המנוהלים בו.

על מנת להסדיר את מוצר קרן הסל שהינו מוצר ייחודי מסוגו, באופן מיטבי, תוך הפקת לקחים מן העבר, מן הקיים בעולם ובאופן שוטף מן הניסיון שייצבר, מוצע ליתן הסמכה לשר האוצר לקבוע הוראות לעניין ההסדרים הייעודיים שיחולו על המוצר. הקניית הסמכות כאמור, תאפשר לקבוע הוראות מורכבות ומקצועיות במהותן בכל הנוגע למאפייני המוצר הייחודיים.

לסעיף 1 תיקון סעיף 1

מוצע לתקן את סעיף ההגדרות ולכלול בו שתי הגדרות חדשות הדרושות לאור התיקון המוצע:

"קרן מחקה" – הגדרה למושג זה קיימת כיום בתקנות השקעות משותפות בנאמנות (סיווג קרנות לצורך פרסום), התשס"ח-2007. מוצע לכלול אותה בחוק ולהפכה מדויקת יותר, תוך ציון איזה סוגי נכסי מעקב קרן כאמור מחקה.

"קרן סל" – קרן מחקה, סגורה בעלת מאפיינים מיוחדים אותה מייעד התיקון המוצע להסדיר. על פי ההגדרה, קרן מוגדרת כקרן סל מכוח אפיונה ככזו בהסכם הקרן, על ידי מנהל הקרן והנאמן, ומשאופיינה כך יחולו עליה ההוראות שיקבעו לגבי קרן סל.

לסעיף 2 תיקון סעיף התחולה

סעיף 2 לחוק שעניינו "תחולה", קובע כי הוראות החוק יחולו על כל הסדר שמטרתו השקעה משותפת בניירות ערך והפקת רווחים מהם, ואשר אינו מוסדר על פי דין אחר.

מוצע לתקן את סעיף קטן (א) של הסעיף האמור ולקבוע כי תחולת החוק תהא גם על תעודות סל ותעודות על מטבע, כהגדרתן בתקנון הבורסה, ערב יום התחילה. הרחבה זו

נועדה לשרת את תכלית הצעת חוק זו, שהיא, כאמור, להחיל את החוק על תעודות הסל וכן על תעודות הפיקדון, שהינן תעודות שיעודן הוא הפקת רווחים מהשקעה משותפת בנכסים היוצרים חשיפה למטבעות שונים.

עוד מוצע, לקבוע הוראה המקנה סמכות לרשות לפטור הסדרים מסוימים מהוראות החוק. לפיכך, מוצע להוסיף את סעיף קטן (ג) לסעיף 2 לחוק, המסמיך את הרשות לפטור הסדר מההוראות לפי החוק, כולן או מקצתן, אם מצאה כי מאפייני ההסדר אינם מתאימים להכפפתו להוראות החוק.

במסגרת בחינת מתן פטור להסדר זה או אחר, תשקול הרשות שיקולים כדוגמת אופי הפעילות והיקפה, מטרת ההסדר, האופן בו מוצג ההסדר, מקורות הכנסותיו, סוג הנכסים המוחזקים בידו, מספר המשקיעים בו ומאפייניהם. מוצע לקבוע כי אם נתנה הרשות פטור לפי סעיף קטן זה, תפרסם את הנימוקים למתן הפטור באתר האינטרנט שלה, כדי שמדיניות מתן הפטורים תהיה גלויה וידועה לציבור. במסגרת סמכות זו, תהא אפשרות לתת פטור למכשירים פיננסיים שעל פי מאפייניהם, אינם הסדר השקעה משותפת בניירות ערך. כך, לדוגמה, ניתן יהיה לפטור מתחולת החוק חלק מתעודות הפיקדון, אשר על פי מאפייניהן אינן מתאימות להסדרה החלה על השקעות משותפות.

לסעיף 3 הוראות לעניין קרן סל

על מנת שניתן יהיה לקבוע הסדרים ייעודיים עבור מכשיר קרן הסל, מוצע להוסיף את סעיף 3א לחוק ולהסמיך את שר האוצר לקבוע כי הוראות החוק יחולו על קרן סל בשינויים שיקבע, הנובעים מאופיו הייחודי של מוצר זה. בנוסף, מוצע להסמיך את שר האוצר לקבוע כי הוראות מסוימות החלות על קרנות פתוחות יחולו אף על קרן סל. הסיבה לכך היא כי לקרן סל מאפיינים ייחודיים אשר חלקם דומים במהותם לאלו של קרנות פתוחות (כגון חובת פדיון יומי). משכך נוצר צורך כי הוראות הנוגעות לעניינים אלו יחולו אף על קרן סל, חרף היותה קרן סגורה. כדי לאכוף באופן יעיל את הוראות ההסדר הייחודי החל על קרנות סל שייקבעו על ידי השר, מוצע לקבוע כי ביחס להוראה מהוראות החוק שהפרתה מופיעה בתוספת הראשונה, יקראו את ההפרה בשינויים המחויבים הנובעים מהוראות השר.

בנוסף, מוצע להסמיך את הרשות לקבוע הוראות ביחס לחובות דיווח וגילוי ייחודיות לקרנות סל ועבור קרן מחקה פתוחה שהופכת לקרן סל. זאת, מאחר ומאפייני הייחודיים של קרן הסל מחייבים הוראות ייחודיות, ובכדי לאפשר גמישות ביחס להוראות אלו, בהתחשב בכך כי מדובר במוצר חדש, וכן מאחר והוראות גילוי מטבען דורשות ירידה לפרטים, באופן המתאים לקביעה בידי המפקח המקצועי.

לסעיף 4 תיקון הגבלה על נתח שוק

סעיף 23 לחוק עוסק באיסור לבצע העברה של קרן ממנהל למנהל אחר אשר משמעותה עלייה של נתח השוק שבידי מנהל הקרן אל מעבר לרף עשרים האחוזים. מוצע להחריג לעניין זה חברה אם או חברה אחות, בכדי שלא לסכל את הליך הפיכת תעודות הסל לקרנות במקום בו במסגרת הפיכת תעודות הסל לקרנות, תתבצע העברת פעילות קרנות סל לחברה אחרת

תחת אותה קבוצת בית השקעות.

לסעיף 5 הקצאת יחידות לקרן לפי תשקיף

קרן הסל הינה קרן סגורה, אשר יחידותיה נסחרות בבורסה. הניסיון שנצבר ביחס לקרנות סגורות מלמד כי לעיתים מזומנות נפתח פער בין מחיר יחידות הקרן בבורסה לבין שווי הנכסים שלה, דבר המוביל להעדר סחירות ביחידות הקרן. בכדי להתמודד עם קושי זה יש צורך לקיים מנגנון של עשיית שוק ביחידות קרן הסל, ודבר זה מחייב אפשרות ליצירת מלאי של יחידות רדומות לצד אלה שהוקצו למזמינים ("מחסנית"), מהן יוכל עושה השוק להזמין ממנהל הקרן ולמכרן במסחר, בדומה לאופן שבו מתבצעת עשיית שוק בתעודות הסל כיום. בכדי לאפשר את מנגנון המחסנית מוצע לתקן את סעיף 25 לחוק, שעניינו הצעת יחידות על פי תשקיף. סעיף קטן (א) קובע את הכלל שלפיו הצעה לציבור של יחידות תעשה על פי תשקיף אשר קיבל את אישור הרשות. מאחר שמחסנית כאמור מיועדת לשם הצעת יחידות לציבור באופן שוטף, מוצע להרחיב את תחולת סעיף קטן (א) ולקבוע כי גם הקצאה של יחידות לקרן סגורה, תיעשה על פי תשקיף שהרשות התירה פרסומו.

מכיוון שקרן הסל תהיה קרן סגורה, אשר מכסת יחידותיה הרשומות למסחר ידועה ומוגבלת (וזאת בניגוד לקרן מחקה פתוחה אשר במהלך תקופת התשקיף יוצרת יחידות בהתאם לביקוש הציבור), הכרחי לאפשר למנהל הקרן להגדיל את מחסנית היחידות הרדומות הרשומות למסחר במהלך תקופת התשקיף. בהתאם לכך, מוצע להוסיף בסעיף 25 את סעיף קטן (א1), לפיו יראו הקצאת יחידות לקרן שנעשתה במהלך התקופה להצעת יחידות לפי תשקיף הקרן שפורסם, כהקצאה שנעשתה על פי תשקיף. הצעה זו משמרת את הפרקטיקה הקיימת בתעודות סל כיום לפיה מנהל תעודת הסל יכול להגדיל את מחסנית היחידות הרדומות באמצעות דוח הצעת מדף, וללא צורך בפרסום תשקיף נוסף.

לסעיף 6 עמלת פדיון או יצירה

סעיף 50 עניינו מחיר יחידה בקרן סגורה. מוצע לבטל את סעיף קטן (ג), כך שלא יתאפשר למנהל קרן סגורה להוסיף על מחיר יחידה או לנכות ממחיר הפדיון, הוספה. מנגנון ההוספה, שהוא דרך נוספת לגביית שכר מנהל, נועד בין השאר לשמש תמריץ להחזקת הקרן לטווח ארוך. אחד המאפיינים המרכזיים של קרן סגורה הוא בהיותה מכשיר נסחר. מכשיר כאמור בא לתת מענה גם להשקעות לטווח קצר. בהשקעות מסוג זה, רכיב ההוספה אינו רכיב מקובל בעולם. מנגנון נוסף לגביית שכר מנהל הוא מיותר. מנגד, יש מקום לגבות מן המשקיע עמלה בשל יצירה ופדיון (תחת רכישה או מכירה במהלך המסחר), אך כזו שתועבר לקרן, כדי לצמצם טעות עקיבה לכלל המשקיעים. משכך, מוצע לקבוע, חלף הוראת סעיף קטן (ג), כי שר האוצר רשאי לקבוע כי מנהל הקרן יגבה עמלה כאמור לחשבון הקרן, בהתאם לשיעורים שיקבע לפי סיווגים שתקבע הרשות.

וזה לשון סעיף קטן (ג) אשר מוצע לבטל:

"(ג) מנהל קרן סגורה רשאי להוסיף על מחיר יחידה או לנכות ממחיר הפדיון הוספה

כמשמעותה בסעיף 42(ג), ששיעורה ואופן גבייתה ייקבעו בתשקיף."

לסעיפים 7 ו-8

מוצע להסמיך את הרשות לקבוע שיעורים או סכומים מרביים לפדיון ויצירה, אשר יאפשרו למנהל הקרן להיענות לבקשות פדיון או יצירה רק עד סכום מסוים. זאת, בכדי לוודא כי מדיניות ההשקעות של הקרן לא תיפגע כתוצאה מיצירה או פדיון בשווי גבוה במיוחד, או כדי למנוע פגיעה אפשרית בתקינות המסחר בבורסה כתוצאה מכך. קביעת גובה הסכומים או השיעורים היא עניין מקצועי שראוי כי יעשה בידי המאסדר (רגולטור), בהתאם לנתונים עדכניים בדבר הנסיבות בשוק.

לסעיף 9 הקצאת יחידות של קרן לקרן

כפי שפורט בדברי ההסבר לסעיף 4 לעיל, בכדי לאפשר עשיית שוק ביחידות קרן הסל יש צורך לאפשר למנהל הקרן ליצור "מחסנית" של יחידות רדומות. בכדי לאפשר זאת, מוצע לתקן את סעיף 57 לחוק, באופן בו יתווסף סעיף קטן (ב), אשר בו ייקבע כי שר האוצר רשאי לקבוע מקרים ותנאים בהם מותר יהיה למנהל קרן להקצות יחידות של קרן לקרן ללא תמורה. יחידות אלו יהיו יחידות רדומות, אשר לא יקנו למחזיק בהן זכויות. שר האוצר רשאי לקבוע כי יחידות שיפדה מנהל הקרן יהפכו ליחידות רדומות ויוכנסו למחסנית כאמור, חלף ביטולן.

בנוסף, מוצע להסמיך בסעיף קטן (ג) את שר האוצר לקבוע הוראות נוספות להבטחת סחירות יחידות קרן הסל. זאת, שכן מניעת הפער בין שווי נכסי הקרן לבין מחירן בבורסה, חיוני להצלחת קרנות הסל ולהפיכתן לתחליף לתעודות הסל כיום.

לסעיף 10 תיקון סעיף 59

מוצע להוסיף לסעיף 59 לחוק העיקרי את סעיפים קטנים (ב) עד (ד). סעיף 59, שעניינו נכסים שמותר לקנות ולהחזיק בקרן, מסמיך את שר האוצר לקבוע מהם הנכסים בהם רשאית קרן להשקיע. בסעיף קטן (ב) מוצע להקנות לרשות את הסמכות לאסור על קנייה והחזקה של נכסים שקבע שר האוצר בתקנות או להתיר קנייה והחזקה של נכסים נוספים על אלו שקבע השר. הסמכה זו נדרשת לצורך מתן מענה מקצועי מהיר בשוק דינאמי ומתפתח, בנסיבות מיוחדות המצדיקות הסדרה זמנית כדי להבטיח את התנהלותם התקינה של מנהלי הקרנות או לשם השמירה על עניינו של ציבור המשקיעים. בסעיף קטן (ג) מוצע להגביל סמכות זו לתקופה שתסתיים לא יאוחר מהמועד שבו חדלו להתקיים הנסיבות המיוחדות שבשלהן נדרשה ההסדרה המידית או בתום שנתיים ממועד הודעת הרשות, לפי המוקדם. כל עוד לא חלפו הנסיבות המיוחדות, מוצע לאפשר את הארכת הוראת הרשות בשנה אחת נוספת באישור שר האוצר, בהנחה שבמהלך תקופה זו תוסדר הוראת הרשות בתיקון חקיקת משנה, ככל שהדבר יידרש. בסעיף קטן (ד) מוצע להסמיך את הרשות לקבוע גם את אופן חישובם של הנכסים הנוספים שקבעה כאמור בסעיף קטן (ב).

לסעיף 11 החזר דמי ניהול

סעיף 82 לחוק קובע כי לא יוצע תשלום או הטבה אחרת בקשר עם רכישה, פדיון, מכירה או החזקה של יחידות. הסעיף מונה סייגים לתחולת הוראה זו. מוצע לקבוע סייג נוסף במניין הסייגים הקבועים בסעיף זה לפיו הוראת סעיף זה לא תחול על תשלום או הטבה אחרת על ידי מנהל קרן למי שמחזיק יחידות של קרן שבניהולו בשיעור שלא יעלה על שיעור שכר מנהל הקרן וזאת בהתאם לתנאים שיקבע השר דרך כלל או לסוגי קרנות. סייג זה נועד לאפשר לקבוע כללים ברורים ואחידים להחזר דמי ניהול. כיום נאסר על גופים מוסדיים, לפי הוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשע"א-2011 וההנחיות הממונה על אגף שוק ההון מכוחן, להביא למצב בו קופות הגמל והפנסיה יישאו בהוצאות דמי הניהול של תעודות סל, מעבר לרכיב מוגבל המוכר כהוצאות תפעול. כדי לאפשר רכישתן של תעודות סל לקופות, נדרשים מנהלי תעודות הסל להחזיר דמי ניהול לגופים המוסדיים, על מנת שיוחזרו לקופות. הוספת סייג זה לסעיף 82 תאפשר החזר חלק מדמי הניהול כאמור בידי מנהל קרן מחקה לגופים המוסדיים המחזיקים יחידות גם לאחר תיקון החוק והסדרת תעודות הסל תחתיו.

לסעיף 12 הוספת סעיפים 95א-95ג

מוצע להוסיף לחוק את סעיפים 95א עד 95ג אשר מטרתם לקבוע את החובה של מנהל קרן לרשום יחידות של קרן בניהולו במרשם יחידות. על מנהל קרן לדעת את מספר היחידות המעודכן בקרן בכל יום, למשל לצורך חישוב מחיר היחידה, ולפיכך עליו לנהל מרשם מסודר של כמות היחידות. באשר ליחידות קרן סגורה - כל יחידות הקרן יירשמו על שם חברת הרישומים, כאשר זו האחרונה לא תחשב לבעלת יחידות הקרן, אלא הבעלות היא של מי שלזכותו רשומה יחידה אצל המפיץ. למעשה, הרישום הטכני על שם חברת רישומים נועד לעגן את הפרקטיקה הקיימת כיום לעניין מרשם בעלי מניות בחברה ציבורית. בנוסף, סעיפים אלו מסדירים את הפרטים אשר על מנהל הקרן הסגורה לכלול במרשם היחידות, תוך הבחנה בין יחידות רדומות לשאינן רדומות. הסדר כאמור דומה להסדר הקיים בחוק החברות לעניין זה, אך בשינויים המחויבים הנובעים מכך שעסקינן ביחידות של קרן סגורה ולא במניות ובהסדרה שלפיה הרישום במרשם אינו של בעלי היחידות, אלא של חברת הרישומים בלבד.

לסעיף 13 הפיכת קרן פתוחה מחקה לקרן סל

סעיף 102 לחוק עוסק בדרכים להפיכת קרן פתוחה לסגורה. בשל הסדרת קרן הסל כמוצר שניתן לפדות את יחידותיו כמו בקרן פתוחה, מוצע להקל את המעבר של קרנות מחקות פתוחות לקרנות סל. תיקון זה נועד לאפשר למנהלי הקרנות להתאים את עצמם בקלות יחסית למצב המשפטי החדש עם תחילתו של החוק, ולשינויים שייגרמו בשוק ההון כתוצאה מכך, אך גם לבחון את ההשלכות ולבצע שינויים בהמשך הדרך.

לסעיף 14 תיקון סעיף 103

סעיף 103(3) לחוק קובע כי אחת העילות לפירוק קרן היא קבלת החלטה מיוחדת באסיפה

כללית של בעלי היחידות. עילה זו נחוצה בקרן סגורה שאינה קרן סל, שכן בקרן כזו לא קיימת חובת פדיון, ופירוק הקרן מאפשר לבעלי היחידות לצאת מההשקעה בקרן. עילה זו אינה נחוצה כאשר מדובר בקרן סל, אשר עתידה להיות לגביה חובת פדיון יומי. משכך, מוצע להחריג את קרן הסל מעילה זו ובכך להשיג יציבות גבוהה יותר של הקרן.

לסעיף 15 תיקון התוספת הראשונה

כדי לאכוף באופן יעיל את הוראות ההסדר הייחודי החל על קרנות סל, מוצע להוסיף לתוספת הראשונה לחוק פרטים העוסקים בהפרת הוראות שקבע שר האוצר וקבעה הרשות לפי סעיפים שנוספו במסגרת התיקון.

לסעיף 16 תיקון חוק הייעוץ

מוצע לבצע תיקון עקיף בחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות התשנ"ה-1995 (להלן – חוק הייעוץ), ובגדרו להוסיף לרשימת החריגים לעניין פעילות אסורה על בעל רישיון את האפשרות להחזיק ולרכוש יחידות של קרן סל. באופן זה יישמר המצב הקיים לפיו מותר לבעל רישיון להחזיק ולרכוש תעודות סל. יצוין, כי מלכתחילה קרן סגורה לא הופיעה ברשימת החריגים מאחר והיא כאמור קרן נסחרת, הדומה לנייר ערך נסחר, ורכישתה על ידי בעל רישיון עלולה להעלות חשש להשפעה על המסחר. חשש כאמור אינו קיים במקום בו המדובר בקרן סל, שמידע על שווי נכסיה קיים בציבור, ומחיר יחידותיה במסחר נגזר בעיקר משווי זה.

לסעיף 17 תחילה

מוצע כי תחילתו של החוק תהיה ממועד כניסתו לתוקף של תקנות מכוחו, אך לא לפני יום 1 באוקטובר 2017. זאת, בכדי לאפשר לגורמים הרלוונטיים בשוק להיערך לתיקון החוק באופן הולם.

עם זאת, מאחר וקיימת מניעה תפעולית לבצע הפיכה של כלל תעודות הסל הקיימות לקרנות נאמנות באופן סימולטני, מוצע בסעיף קטן (ב) כי מועד התחילה לתעודות הסל הנסחרות כיום יהיה במועדים שייקבעו על ידי הרשות, ובאופן מדורג לפי סוגי קרנות. מוצע כי מועדים אלו לא יאוחרו מיום 1 בינואר 2018, אך לא יקדמו לשבעים וחמישה ימים ממועד התחילה האמור.

לסעיף 18 הוראות מעבר

מטרת הצעת התיקון החוק היא כאמור להרחיב את תחולת החוק גם על תעודות סל. כדי להחיל את הוראות החוק על תחום תעודות הסל ולאפשר שינוי במבנה המשפטי ובהתחייבויות הקיימים בו כיום, נדרש לקבוע הוראות מעבר אשר יקלו וייעלו את תהליך השינוי.

בהתאם, כדי לצמצם את הפגיעה בזכויות הגורמים הפועלים כיום בשוק, מוצע לקבוע בסעיפים קטנים (ב) ו-(ג), כי לא יידרש לבחון את מהימנותה של חברה אשר הנפיקה תעודות סל לציבור טרם כניסת התיקון לחוק לתוקף, כתנאי לקבלת אישור לפעול כמנהל קרן. הקלה

דומה מוצע לתת ביחס לחברה אשר שימשה טרם כניסת התיקון לחוק לתוקף נאמן למחזיקים בתעודות סל, ואשר מבקשת אישור לשמש כנאמן לקרנות. הואיל וגם במקרה בו החברה הגישה את בקשתה בזמן, תהליך האישור על ידי יושב ראש הרשות עשוי להתארך, מוצע כי חברות כאמור אשר הגישו בקשות לקבלת אישור לשמש מנהל קרן ונאמן לקרן בהתאם ללוחות הזמנים הקבועים בהוראת המעבר, יוכלו לפעול ככאלו, החל מיום התחילה, ביחס לתעודות הסל שהפכו ליחידות של קרנות ויחולו עליהם הוראות החוק, עד להחלטת יושב ראש הרשות בבקשתם.

כמו כן, מוצע לקבוע בסעיפים קטנים (ד) – (ז) הוראות מעבר אשר יפשטו את המעבר המשפטי של תעודות הסל מתעודות תחת חוק ניירות ערך ליחידות של קרן ולמעשה יחילו, ביום התחילה, עם החתימה על הסכמי הקרנות, את הוראות חוק זה על תעודות הסל באופן מלא. באופן זה, כל תעודת סל תהיה ליחידה של קרן סל או של קרן פתוחה, בהתאם להודעת מנהל הקרן שהיה עליו למסור מראש, נכסי מנהל תעודת הסל בשווי ההתחייבויות בגין התעודות שבניהולו יוקנו לנאמן ותוקפו של שטר הנאמנות יפקע מבלי שיראו בכך פגיעה בזכויות המחזיקים ומבלי שהדבר יצריך את הסכמתם. אם לא נחתם הסכם כאמור ביחס לתעודות סל – הן ייפדו. עוד נקבע, על מנת לשמר את הרציפות ולהקל על המעבר, וכן כדי לצמצם את הפגיעה בנאמנים לתעודות הסל, שעם כניסת החוק לתוקף תחול מגבלה חוקית על משך כהונתם, כי לנאמן ששימש כנאמן ערב יום התחילה תישמר הזכות לשמש נאמן לאחר הפיכת התעודה לקרן.

הוראות מעבר נוספות שמוצע לקבוע נוגעות להסדרת תעודות סל רדומות תחת הוראות החוק, ליצירת איזון בין חופש העיסוק של מי שהשתתף בקבלת החלטות השקעה אצל מנהל תעודת סל ואינו בעל רישיון לבין דרישות החוק אשר יחולו עליו החל מיום התחילה והוראות שנועדו להקל על המעבר ולאפשר את הוצאתו לפועל באופן מיטבי. כך, לדוגמא, על מנת להקל על הגורמים הרלבנטיים להליך המעבר, מוצע לקבוע כי החל מיום התחילה ועל למועד התחילה המאוחר, לא תיתן הרשות היתרים להצעת יחידות של קרן סל או תעודות סל לציבור וכי לעניין הוראות סעיף 104א לעניין פירוק או מיזוג של קרן בעלת שווי נקי נמוך של נכסים, ייראו קרן, שהייתה תעודת סל ערב יום התחילה כקרן שיחידותיה מוצעות לראשונה.

הוראות סעיף קטן (יג) להוראת המעבר נועדו לאפשר את המעבר מבלי שאירוע זה יהא בעל השלכות מיסוי הן לחברות שהנפיקו תעודות סל והן למחזיקים בתעודות אלו.